

Nationell strategi mot anthelmintikaresistens

Maskinfektioner hos idisslare på bete orsakar framför allt subklinisk, men även klinisk sjukdom – båda påverkar djurhälsan negativt och resulterar i ekonomiska förluster för producenten. Tillgång till effektiva avmaskningsmedel (anthelmintika) är ofta helt avgörande för framgångsrik uppfödning av djur på bete, men det finns många rapporter om problem till följd av att maskarna utvecklats resistens mot olika preparat. Att motverka uppkomst/selektion av resistens hos parasiter är en utmaning för såväl producenter som veterinärer och parasitologer världen över.

För att kunna lyckas med att skydda Sveriges idisslare mot resistent maskar bör en hållbar strategi för parasitbekämpning tillämpas och riktlinjerna nedan följas. Det är viktigt att de tillgängliga avmaskningsmedlen endast används först efter noggrant övervägande, så att vi bibehåller och värnar om deras effekt på parasiterna.

Genom att se till att en stor andel av parasiterna i besättningen inte exponeras för avmaskningspreparat – dessa parasiter befinner sig då i en så kallad *refugia* – anser man att resistensutveckling bromsas. Två centrala åtgärder för att många parasiter ska befinna sig i refugia är:

1. *Avmaska endast vid behov.* I de allra flesta svenska besättningar kan antalet avmaskningar på så vis begränsas till högst en eller ett par tillfällen per år.
2. *Avmaska olika ålderskategorier/olika betesgrupper i en besättning vid olika tillfällen,* exempelvis tackor och lamm.

Allmänna riktlinjer:

- Avmaska endast vid behov, *inte* slentrianmässigt.
- Behandling ska föregås av träckprovsanalys och/eller annan diagnostik som exempelvis klinisk undersökning, serologisk analys, slakt- eller obduktionsfynd.
- Väg helst djuren före de behandlas för att undvika underdosering. Kontrollera att doseringsutrustningen ger rätt dos inför varje avmaskningstillfälle.
- Varje avmaskning bör föregås av en dialog mellan producent och veterinär/parasitolog som har erfarenhet av parasitbekämpning hos det aktuella djurslaget.
- Ta hänsyn till årstid och gårdens produktion vid val av preparat och tidpunkt för avmaskning.
- Avmaskningsmedlet som används ska ha dokumenterad effekt mot den/de parasiter som behandlingen avser.
- Kombinationspreparat innehållande olika verksamma substanser riktade mot olika arter av parasiter ska endast användas då samtidig infektion med dessa parasiter kräver avmaskning vid tidpunkten för behandling.
- Preparat som inte finns registrerade i Sverige (licenspreparat) kan användas, men endast efter att det konstaterats att befintliga avmaskningsmedel inte fungerar.
- Kontrollera om behandlingen haft avsedd effekt genom att göra en ny provtagning 7–14 dygn efter en avmaskning. Detta bör göras vartannat år i en besättning eller vid behov - till exempel efter inköp av livdjur.
- Vid inköp av livdjur ska dessa isoleras, prover ska tas och behandlingseffekten undersökas innan de släpps på bete där övriga djur går eller ska gå (*se mer via länk nedan*).
 - Undvik inköp av livdjur från besättningar/länder med dokumenterade resistensproblem.
- Utred misstänkta fall av resistens, det vill säga när djuren eller efterföljande undersökningar visar tecken på att avmaskningen inte fungerat tillfredsställande.
- Vid konstaterad resistens, säkerställ effektiv behandling med hjälp av avmaskningsmedel ur annan farmakologisk klass.
- Utveckla en betesplan som komplement till avmaskningsstrategin.
 - Erbjud de mest mottagliga djuren välkomstbeten med låg parasitsmitta.
 - Utnyttja möjligheter till växelbete mellan olika djurslag, och bete av vallåterväxt.
- Undvik om möjligt mångårig användning av avmaskningsmedel ur en och samma farmakologiska grupp, detta gäller framför allt i de besättningar där det krävs flertalet avmaskningar per år.

Läs mer:

["Så förhindrar du spridning av resistenta parasiter"](#)